

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijaške velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Belgrad 21. julija. Srbska skupščina je dala vladi absolucijo (odvezo) za vse izdaje lanske vojske.

Peterburg 21. julija. „Golos“ poroča iz Kurukdare 19. julija. Včeraj je bil vladikavkaški konjiški polk pri Subotanu od velike večine turške kavalarije zajet in cerniran, pa se je pri Muthiru izbil iz turške srede. 100 Turkov je palo. — Ko je ruska avantgarda prodrla in naprej marširala, bili so Turki prisiljeni nazaj pomakniti se. Turška fronta je na 20 vrst raztresena pa dobro utrjena.

Carigrad 20. julija. Mehmet Ali paša prevzame namesto Abdul-Kerima glavno poveljstvo turške vojske na Dunavu.

London 20. „Reuterjev bureau“ poroča: Dekret sultanov žuga vsem uradnikom, kateri bi svoje mesto v okrajih adrijanopoljskem zapustili ostro kazni. V provinciji adrijanopoljske se vse moštvo pobira v vojske.

Pariz 20. julija. „Temps“ poroča iz Aten: Oddelki grških prostovoljcev so prestopili turško mejo. Vstaja v Tesaliji je verjetna. Grško ministerstvo mobilizira vojsko in oborožuje prostovoljce.

Bukarešt 20. julija. Turški ujetniki so bili 19. t. m. v Turnu-Magurelli pripeljani in se pošljejo v Rusijo.

Carigrad 18. julija. 20.000 rednih vojakov in precej mnogo prostovoljcev je šlo v Adrijanopolj. Prebivalstvo adrijanopoljsko beži semkaj in ga vlada spravlja na stan v javne šole.

Vojska.

Veliki dogodek, da so naši bratje Rusi prehodili Balkan, prestrašil in preplašil je vse sovražnike Slovanstva neizmerno. Magjari ne vedo, kaj bi v svojem onemoglem srdcu rekli, nemškutarji in Nemci javkajo na svoje vredne brate Turke, Angleži grozé. — Rusi pa se ne brigajo in vzemši za Balkanom važno mesto Kazanluk, marširajo na Filipopolj, kjer morejo v treh ali štirih dneh dospeti.

Ker so Turki v svojem obupanju odstavili glavnega poveljnika svoje vojske na Dunavu, Abdul-Kerima, obšla je tudi velika žalost vse turške nemškutarske in nemške prijatelje, ki tožijo, da bode to le še večjo zmešnjavo napravilo v turški vojski. Novi turški poveljnik (denašnji telegram imenuje za takega Mehmet-Ali-pašo, katerega so bili ondan Črnogorci pri Kolašinu pretepli) ta novi poveljnik, pravijo, ne pozna ljudij v vojski ne krajev, ne planov, in predno se uživi v novo stvar, mogó ga Rusi uže zdrobiti. Bog daj in sreča slovanska, da se ne bi motili.

„Velika bitva“ se nam iz Carigrada napoveduje izpod Ruščuka in tudi iz Azije. Povsod bode taka bitva jako odločevalna, če bratje naši Rusi zmagajo. Vsak dan torej zdaj važnih poročil pričakujemo. Na Dunavu so Rusi v trdnjavah čepeče Turke hudo stisnili. Tu se mora kmalu nekaj prigoditi.

Pa tudi v Aziji so Rusi dobili pomoč, zbrani so nad Karsom, Muktar se je pa uže v vzhodno stran Karsa pomaknil. Njegove hitre slave je bil kratek konec. To je znamenje, da tudi tu morajo Rusi kmalu večji udarec narediti.

Nekateri nemški in sploh Slovanom sovražni listi hudobno raznašajo novice, da kristijanski Bolgari, kjer so uže pod ruskim varstvom, neusmiljeno počenjajo s Turki v Bulgariji in da jim Rusi pomagajo. Mi le konstatiramo, da so to taki listi, ki so predlanskem in lani molče Turkom prav dajali, ko so ti zversko klali cele vasi in mesta bolgarske. Za to jim prvič nij vsega verovati, ali pa nič. Drugič pa za nas nij čuda, če zdaj Bolgar, ki je bil prej 400 let tert, hojen in morjen, zdaj lopovu in tiranu Turčinu roke ne poljublja. Nemškutarski listi naj nikar ne mislijo, da si je mogel Turčin z zatiranjem bolgarsko ljubezen pridobiti.

Iz turške Sofije se piše: Tukaj se hlastno dela in oborožuje. Poveljnik neregularnih vojakov Abdulah bey organizira svoj vojni oddelek kakor more. Zadnje rezerve so uže sklčicane. Celotarci se uvrstujejo v vojske za brambo turške domovine, ravno tako mali še ne dorasli fantje. Ded in vnuk sta vkup.

Iz Trnovega se piše, da ruski car ostane tako dolgo v Siščovi, dokler ne bode velika bitva izbojevana, ki se pričakuje pri Ruščuku, potem pojde v Trnovo.

Od črnogorske meje 13. jul.

[Izv. dop.]

Kakor sem vam poročil, prešla je Suleimanova vojska na zahodni breg Skadarskega jezera, deloma po suhem čez Skadar, deloma na brodovih; ali napada na Crnice do zdaj nij bilo, vojska se je vtaborila blizu Bara in tik morja, ter čaka daljnega povelja, — to priložnost upotrebljujejo ti obžalovanja vredni sinovi Mohamedovi po svoji šegi, seveda tudi

Listek.

Popotna pisma.

I.

V Litiji.

Nikar se ne vstrašite, niti prvega niti drugega napisa! Ne bom vam podajal ni sentimentalnih popisov o vzhajanji ali zahajanji preljubega solnca, ni risal vam hribovja in gorovja, ni planjave in nižave, ni šumljanja potokov in vršenja mogočnih rek; ako zaidem včas v to rahločutno stran, stavite jo na račun stare, železne navade, ki prodere, ako se je tudi še tako skrbno ogiblamo. Pa tudi drugega napisa se ne vstrašite; kajti ne bom vam slikal groznih, lasé kvišku privzdigajočih dogodkov, kakor jih prinašajo potniki iz Abruc, akoravno vam bom morda govoril o pesteh in krvi, in o Vesteneku in o njegovih klofute ljubečih prijateljih; ako pa tudi tu zaidem včas v stran, pomislite, da potuje

z menoj ljubljanski državni pravdnik, ki vodi iz Rudeževe hiše na starem trgu blagor slovenskih žurnalistov, ki bere celo uro prej ta spis, nego ga dobite vi drugi zemljani v roke; pomislite, da bodele stoprav tedaj smeli upreti svoje oči v to pismo, ko bode prejelo uže davno prej juridični in politični absolvo te.

Zatorej, mirni bodite! Mirni bodite, ako ste c. kr. uradniki, ali pa učitelji s plačo letnih 400 goldinarjev. Mirni bodite, ako ste posestniki; zarad radovednosti, vsled katere prebirate ta list, vas ne bo nihče terjati, nihče tožil, nihče rubil, še celo c. kr. davkar ne, in tudi ne c. kr. finančna prokuratura, ki vsaki teden v „Laibacher Zeitung“ inserira po trideset eksekutivnih dražb. In tudi ve lepe in ljubeznjive bralke, tudi ve mirne bodite; ljubček se vam ne bodo izneverili, možje vam ne bodo dalje od doma izostajali, nego so uže sedaj navajeni, in tudi v javne liste vas ne bodo jemali, kakor se je to zgodilo loškim in kranjskim gospodičinam in gospem, ki so ob priliki volitve v deželni zbor po kranjskem

„placu“ kazale svoje „šminkano“ in „nešminkano“ prepričanje.

Mirni bodite vsi!

„Pax vobiscum“ sem tudi jaz dejal sam pri sebi, ko sem korakal polagoma čez dolgi most preko Save proti Koblerjeveji gostilni, ozrši se parkrat po skrivnem na Vestenekovo rezidenco. In oboje je bilo dobro! Pobožni izrek in skrivno pogledovanje. Kajti, ko bi me bil kdo izmed kranjskih „Kranjcev“ zapazil, da sem se očitno in javno kam oziral, bi mi tudi najpobožnejši izrek ne bil več koristil, in silna nevarnost bi mi bila pretela, da ne bi bil okusil „sad izpoznanja“, ki za nekaj časa v Litiji tako pogostem rase, medicinsko ali juridično — klofuto. „So schützt ein Krainer die Ehre seiner Frau“ je dejal baje s komičnim patosom doktor Eržen, kranjski Eisenbart, ko je nekomu prav nemedicinsko „kri puščal“, ker ga je oni po strani pogledoval, in je vsled tega sodil omenjeni doktor, da pogledovalec tudi njegove žene ne more posebno častiti. In dalje je menil učeni doktor, ki svojo

za svoje truplo zelo koristno in se kopljejo prav pridno v morji; druge dobrote od cele ekspedicije tako nemajo.

Pa čini se nam, da hoče visoka porta temu mirovanju svojih neustrašljivih vojakov — zunaj albanskih in hercegovskih prostovoljcev in bašibozukov obstoji redni vojni del iz Arnautov in Arabov — kmalu konec storiti. Denes je priplulo v barsko luko dvajset turških parobrodov, da stoje pripravljeni brzo odpeljati tukajšnjo vojsko (blizu 45.000 mož) na važnejše mesto, ali v Bolgarijo ali na grško mejo in v grške provincije, — vkrcati pa se še niso pričeli, baje nečejo pustiti Črnogorce brez strahu, da bi jih zdaj zopet navdušeni in zmagoviti junaki ne prijeli predrzno na drugej strani.

In res je v Črnej gori že tako zgovorjeno, državnica hoče svetu pokazati, da jo Sulejmanov pohod še nikako nij premnogo oslabil in da se ona še celo upa biti predrzna, pričeti iz novega obleganja za njo osode polnega Nikšica. Žalibog nemajo za tako vojno delo pripravnih topov, razen velikega lani v Medunu dobljenega. V ovi namen so tudi že drugi bataljoni pozvani, ki do zdaj niso imeli veliko izgub, na primer doljni crniški, koji zunaj v lanskej malej bitki na Sutorman nij se boril. Njegov komandir pop Plamenac in drugi Crničani poslovali so se že predvčerajšnjem, to je na Petrov dan, od nas, ko so prišli svojim znancem čestitat dobre praznike. Najbolj slavljene svetnik pravoslavni, sv. Peter, je namreč pri mnogih plemenih tudi hišni svetnik, in vsi bratstva istega plemena slavijo oni dan svoje krstno ime: o poludne in na večer velika gostija dobrih prijateljev, po poludne čestitanje družih znancev pri kavi in čašičina, na ta praznik pridejo tedaj jednako prijateljski Črnogorci doli k nam. Druga leta je navadno na Petrov dan na Cetinjah velika ljudska slavnost, letos pač nij bila tako vesela, ker imajo mnogi v svojej kuči obžalovati padlega domačina.

Dan poprej bil je na avstrijskej meji mali boj. Šestorica Črnogorcev napadla je z veliko patroljo iz „Hajnehaja“ v kulo „Čajin“ gredočega turškega častnika, njega in nekoliko družih ubila in jim glave posekala. Slišajoči v „Hajnehaju“ streljanje jeli so svoje topove sproževati na napadajoče, pa namesto njih zadeli so kroglice prav blizu avstrijske straže

„Vjeternega guona“. Ta sicer nevažni boj je postal v drugem obziru zanimiv. Črnogorski vodja iskal je ranjenega tovariša in povpraševal njemu znane blizu bivajoče Špicane, ti ga pa primejo in prodajo Turkom v Bar. Tedaj so se zdaj tudi ti Črnogorcem po rodu in deloma tudi po veri jednaki sosedi Turkom udali, obetali so Črnogorcem vedno prijateljstvo in torej jim ti tudi niso plenili itd.; gotovo za naprej ne bodo prevarni sovražnega napada. Vidi se iz takih činov, kako dvajeznični in neznajčni so vsi ti albanski narodi (Miriditi, Špicani, Kastrati in drugi) in kako pokvarjeni iz različnih na njih vplivajočih vzrokov — agitacija iz Italije, nikaka omika itd.

Omenjeno obleganje Nikšica se baš ne bo pričelo, predno se ne umaknejo Turki iz Bara s svojimi brodovi, nasproti, dokler se to ne zgodi stoje četiri bataljoni pripravljeni hitro v Crnice marširati.

Ta teden imel je na Taru blizu Kolašina vojvoda Pejović srečen boj, zasedil troja velika sela in pobil mnogo Turkov.

Zopet o kranjskih volitvah.

Pod tem naslovom prinaša praška „Politik“ sledeč uže drugi članek:

„Oficijozni listi si na vse kriplje prizadevajo občinstvo sprijazniti z izidom volitev v kranjski deželni zbor, o katerem se celo o nefederalističnih krogih nič kaj rado ne govori. Prav smešno se v tej zadevi vede „Prager Abendblatt“. Ta nekolekovani organ namreč pravi, da so tožbe o krivičnem volilnem redu brez podlage, ker kolikor je njemu znano, se volilni red na Kranjskem mnogo let sem nij izpremenil in so Slovenci v prejšnjih časih tudi na podlagi sedanjega volilnega reda večino imeli. Prav čudna logika! Volilni red tedaj nij krivičen, ako si naravna štirinajstera večina prebivalcev more za silo beraško večino 2—3 glasov v deželnem zboru priboriti? Nij li ta volilni red jasno in teško sam sebe obsodil, ker je porinil štirinajstero naravno večino v manjšino? Da bi „Prager Abendblatt“ v splošnem Schmerlingove volilne rede mej posnemanja vredne iznajdbe štel, tako kratkoviden pač ne bo ta čestiti list; kar pa v posameznem kranjske volilne rede zadeva, kateri 118 „veliko“-posestnikom deset poslanskih sedežev in s temi odločilno besedo nesó, se opozoruje „Abendblatt“ naj

bere, ako se mu poljubi, uradni predlog volilnih reform meseca septembra 1871. l. v katerem je prav v oči zbadljivo izrečeno, da prav za prav Kranjska nobenega postavnega velikoposestnika nema.

„Res je, da je ta predlog reform glede volitev v deželni zbor stavilo federalistično ministerstvo, pa upamo, da mu je bil takrat ravno tako svet, kakor vsako drugo vladno označenje prejšnjih in poznejših časov.

„Pri tej priložnosti upokojimo tudi „N. fr. Pr.“, katera se boji za našo doslednost. Mi nikakor ne grljivamo čeških velikoposestnikov. „Chabrus“ in pa druge enake reči zamorejo pač tudi gorko navdušenost za to vrsto ljudij ohladiti. Ako se pa izrazimo za vzdržanje velikoposestne frakcije na Češkem, nij logično, da bi moralo to veljati tudi za Kranjsko. Češka namreč ima historične in velike posestnike, kateri so n. pr. 1873. leta skupaj plačali precejno svoto 3.300.000 gold. v davkih, med tem, ko onih 118 kranjskih „veliko“-posestnikov, ki imajo v deželnem zboru 10 glasov skupaj ne plača toliko davkov, kakor marsikater velikoposestnik na Češkem sam. — Iz tega razloga je ravno hotelo ministerstvo Hohenwart-Schaeffle sè svojim osnutkom volilnih reform meseca septembra 1871. leta odpraviti ono kranjsko „veliko“-posestvo, čemur bi mi ravno tako zdaj ne oporekli, kakor tudi takrat nijsmo. Muenje „Prager Abendblatt“, da mora biti kranjski volilni red za prebivalstvo prav ugoden, ker se toliko časa nij spremenil, stoji na napačni podlagi, kakor se to pri oficijoznih listih le prevečkrat ponavlja. Oni volilni red je ostal namreč čisto nespremenjen v onih odstavkih, kjer so Slovenci zahtevali spremembe, spremenil pa se je tam, kjer se je ustavovercem spremembe vreden in potreben zdel. Slovenci so leto za letom zahtevali, da bi se predručili volilni statuti deželne stolice, kjer malo število privandranih uradnikov pri volitvah dveh poslancev večino odloči. Slednjič je sklenil kranjski dež. zbor dne 16. oktobra 1871. leta nov volilen statut za Ljubljano, kateri bi bil naravni, slovenski večini prebivalstva (po ces. kr. statističnih izjavah 60 odst.) vsaj k možnosti pripomogel, da bi lahko pri volitvah svojo voljo izrekla. Toda ta sklep deželnega zbora nij bil deležen cesarske potrditve. Zato voli Ljubljana zdaj kot prej dva nemška poslanca.

kirurškično vednost v tako neprošenej in res originalnej praksi prodaje, da nij treba vsakemu „Kranjcu“, da si poišče svojo ženo „im Stalle oder in der Weinschenke“, ker on dobro ve, da se včasih žena tudi v veži, bodi si za vratmi pri „hausmeistru“, ali pa zadaj na dvorišču lahko pobere. Bog se usmili! Ženstva je mnogo na svetu, in moških tudi. Takih in takih; jedni so drvarji, pa bi bili lahko doktorji medicine, drugi pa so doktorji medicine, ali celo okrajni zdravniki, pa bi bili tudi lahko drvarji. In ženske! Nekateri so iz palač pa postanejo žene beračev, nekatere so pa iz za vrat, pa postanejo žene bogatinov, in tudi lahko doktorjev medicine, ki po ulicah in „pajzelnih“ brez instrumentov kirurškično eksperimentirajo. Čemu bi se torej človek jezil?

Zato pa „pax vobiscum!“

Zlata vreden bi bil v istini ta izrek za vročekrvne Litijčane, posebno sedaj, ko je njihova aritacija — tout perdú. Kajti hodeč po Litiji gori in doli in le v tla pred se ozirajoč se, čul sem še drugo pesem o drugej

„juridičnej“ kľofuti, ki je pala na davkarska lica. Žvrgeleli so vrabci na hiši „der Frau Kindig“, da je nekovi jurist pri keglanji izgubil mnogo denarja, naposled pa založil srečnemu soigralcu donečo kľofuto, češ, kakor dektor Eržen: „So schützt ein „Kärntner“ die Ehre seines — Beutels“. Prijetno je res v Litiji — ländlich, sittlich! Und wie die Alten singen, so zwitschern auch die Jungen! Prišel je minole dni, kakor so mi pravili, nekovi pobalin, uradniški sin, v Litijo domov na počitnice, in ta je po navedenem izreku ravnanje se, počel kľofutati. In otroče se je počutilo pri tem „so kanibalsch wohl.“ Jaz do sedaj še nijsem čul, da bi bili v kakov „Lehrprogramm“ todi pri nas v Avstriji postavili tudi kľofutanje, in kakor iz lastne skušnje vem, celo obligatno telovadenje ne pozna te stroke. Pa samotni po Litiji gori in doli hodeč sem se domislil, da je gospod „plemeniti“ ali „vitez“ Vesteneck tudi uže nekdaj v Ljubljani, „als er sich seine Frau holte“, kakor pravi doktor Eržen, trpel ob tej ali enakej

bolezni, ko je s pajdašem Tauffrerjem zalezoval in s kľofuto žugal nekemu gospodu, češ, da mu tudi pokaže, „wie ein Krainer die Ehre seiner Frau schützt“. No, dandenes je gospod Vesteneck v Litiji, in menda mu nij več treba pajdaša Tauffrerja za take ekspedicije, in pajdaš Tauffrer, ki je mej tem svoje vednosti, ki si jih je bil pridobil v dveh letih kadetne pripravnice, zdatno poboljšal, postal je zato okrajni šolski nadzornik. Če bodo ustanovili v Višnjevi gori kako „bürgerschule“, postal bo baron Tauffrer še lahko „direktor“, če se bo do tačas kaj naučil. Mož je mlad, in dobro je, ako se človek v mladosti kaj uči. Kľofutanje mu pa menda ne bo več „naprej“ pomagalo, kakor pravijo baje o doktor Erženu, ki bo nekoma „naprej“ prišel zaradi tistega puščanja. Pa — postojmo, dovolj je! Ko bi denes še kam dalje potoval, zgodilo bi se mi lahko, da mi moj sopotnik, naš državni pravdnik, popolno ustavi potovanje. „Naš državni pravdnik je en čuden mož“, zatorej z Bogom denes in da se vidimo — v Kamniku. X. Z.

„Temu nasprotno pa se je meseca januarja 1875. leta volilni red vsaj indirektno tako spremenil, da je ljubljanska kupčijska zbornica do ondaj, kakor je naravno, s slovensko večino, naenkrat ustavoverna postala. To spremembo zadevajoča nasilstva so se vršila meseca novembra in decembra 1874. l. in so zraven „Chabusovih“ jako podučilne epizode napredek značehih desetletij, kajti Slovenci so imeli pri prejšnjih volitvah v kupčijsko zbornico trojno prevago nad ustavoverci. Da bi se ta ogromna večina izpodrinila, morala so „brez odihljeja podkopavajočej ustavne ideji“ različna drastična sredstva pomoči. Sem spada imenovanje 5 ustavovernih in le 1 slovenskega uda one komisije, ki je imela volilne zapisnike osnovati, dalje izbrisane vseh narodnih branjecev, kramarjev in krčmarjev, kateri so do takrat nedvomno volilno pravico imeli, dalje premeščenje udov kupčijske zbornice iz jedne sekcije v drugo itd. To vse je pisano v takratnih pritožbah narodnih voditeljev slovenskih.

„Pa dosti tega. Tako se je doseglo, da je prišla kupčijska zbornica v ustavoverne roke, t. j. na ta način sta se izpodmaknila dva sedeža v deželni zbor, katera zaseda kupčijska zbornica, Slovencem. Ako se tedaj uže pred volitvami ozremo na prihodnji deželni zbor kranjski in vidimo, da imajo za tje-kaj ustavoverci uže v žepu 10 glasov velikoposestnikov, 2 glasova ljubljanskih poslancev in 2 glasova poslancev kupčijske zbornice, moramo pač priznati, da tudi najhujša agitacija slovenska neizrekljivo težko pokrije to številce. O tej „najhujšej agitaciji“ brali smo prvič v „Prager Abendblattu“, sicer pa smo preverjeni, da se pri tej ustavovercem niti las skrivil nij. Morda bi bili pa pozeleli, da bi jim bili Slovenci še vse mandate kmečkih občin prepustili?

„Ne zdi se nam, da se bo sè slovensko manjšino v novo sestavljenem deželni zboru ravnalo po pravičnih zahtevah narodnje stranke Kranjske. Samo po sebi je umljivo, da se bo deželni zbor kmalu sklical, pravijo, da uže meseca avgusta, k kratkem zborovanju, da bi novi, ustavoverni deželni odbor prav brzo svoj posel pričel. Saj ta je bil glavni povod, da se je deželnemu zboru tako nagloma posvetilo, ker sicer bi bil lahko še do konca tega leta eksistirati. Kaj bo ustavoverna večina še sicer sklenila, tega zdaj ne bomo preiskovali. Gotovo je, da je žuganje in skrivnostne škodoželjne izjave dunajskih listov v zvezi z zagotovljeno zmago pri volitvah vzburlilo kri slovenskih prebivalcev. Ko nas je zadnjič na tem mestu poskrbelo, da bi tako tlačenje državljanskih pravic ne bila najzdatnejša pomoč propagande panslavizma, nij se „Tagespresse“ z nami ujemala. Pa že imamo odločnih dokazov, kateri naše skrbi opravičujejo. Tako se obrača katoliški list „Slovenec“ z zdihljajem na slovanska apostola Cirila in Metoda naj bi se v njihovem imenu skoraj uresničilo zjedinenje Slovanov. Da nekoji računijo na diplomatično prijateljstvo ruske vlade, ali da se drugi duševno bratijo sè slovanskimi društvi Rusije, ali pa da zopet nekoji slovanske apostole na pomoč kličejo: vse to so različne prikazni, ki imajo jeden in isti vir jeden in isti izliv. Najboljšo hrano pa dobivajo te izjave, mi to še ponavljamo, iz onih ustavovernih listov, kateri Slovanom v Avstriji ne privoščijo zraku in svitlobe, kateri jim

odrekajo politično in narodno pravo in vsako njihovo pobitje, če še tako nezadolženo, lahko miselno zasmehujejo. Oni, ki se s takovim draženjem pečajo, ti so pravi panslavisti kopajoči grob Avstriji.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. julija.

V notranjej naši politiki je še vedno tišina. Več ministrov pohajkova in počiva po kopelih. O našej vnanjej politiki pa listi pravijo, da nihče ne ve ali smo mlačni, mrzli ali gorki. Mi potlej tudi ne vemo.

Predvčeranjem so v Pulji *Tegetthofov* spominek odkrili. Časniki spominjajo tega slavnega avstrijskega admirala in ga prisvajajo nemškemu ustavoveststvu. Mi pa pravimo: On je sijajno zmagal pri Visu tudi, ker je imel hrabre slovanske pomorske vojakke.

Iz *Prage* se poroča: Vsi bolgarski študentje, ki tu študirajo, dobili so od bolgarskega odbora ukaz, da imajo nemudoma v domovino priti. Vsled tega so večinom uže odšli.

Vnanje države.

Veselo je, da se mnogo piše o tem kako bi *Poljaki* zjediniili se in spravili z Rusi na slavjanske podlagi. Več ko kedaj je upanja da ti poskusi ne bodo zastoj. To bi bila velikanska pridobitev za Slavjanstvo! Poljaki zdaj, baš zdaj lahko vidijo, da so jim edini prijatelji bratje Slavjani ne pa Evropa.

V *Carigradu* vlada popolna zmešnjava. Poleg Abdul Kerima in vojnega ministra Redif-paša, je tudi minister vnanjih zadev Savfet-paša padel. Ljudstvo je razburjeno. Vsled tega se je baje sultanov svetovalec Mahmud Damad skril ali je utekel, ker se je bal osvete razjarjenega pēbla. Bog zna, kaj se utegne še vse pripetiti tam doli.

Na *Francoskem* so se včeraj sklicali odbori ali kolegije za volitve. Kjer so bile zdaj občinske volitve, zmagovali so republikanci.

Kaj bodo *Angleži*? Njih časniki so razburjeni, vpijejo, da Rusi ne smejo v Carigrad priti itd. Ali od druge strani se pa poroča, da Angleška na vse zadne ne bode nič storila. In to je najbolj verjetno. Veliko vpitja malo jajc.

Amerikanski listi hudo polemizirajo zoper angleško politiko, katera zavira človekoljubne namere Rusov. Več kot verjetno je, da bi Rusija našla zaveznika v Ameriki, če se bode Anglija upala proti Rusiji v ogenj stopiti. Amerikanci bodo potem Angležem Kanado vzeli in jih z amerikanskega morja izrinili.

Dopisi.

Iz *Šturije* 20. julija. [Izvirni dop.]

Tukaj v okolici se le preveč izpolnjuje prerokovanje vremenskega preroka Mathieu-a de la Drome-ta. V sredo jutraj, t. j. 18. t. m. bilo je prav prijetno in tiho obnebje. Okolo 8. ure prevleče se nebo z gostimi, debelimi in pogubonosnimi oblaki; od severno-vzhodnje strani prične zamolklo grmeti. Ubogi kmetič pričakoval je vsak trenotek najhujšega, in žalibog ne zastoj. Naenkrat, kakor bi se bili oblaki strgali, vsuje se uničevalna toča, katera je vas na Kovku, v tukajšnji fari, dalje Otlico, Gorenje, Lokavec, Št. Tomaš, Škrilje, Kamenje, Vrtovin v bližnji Primorskeji popolno uničila, tako, da ubogi posestniki prav nikakoršnih pridelkov ne na polji in tudi v vinogradih imeli za letos ne bodo; drevje je do golega vse okleščeno, ravno tako trte, kar bode dalje časa potrebovalo, da zopet kaj k sebi pride. Na Kovku se še denes cele kupe toče po dolnicah in pod kapi nahaja. Dalje je ta dan tudi bolj ali manj toča poškodovala kraje Budanje, Vrhpolje, Sanabor, Col, okolo Podkraj

in proti Črnemu Vrh, kjer sula je toča mej ogromno ploho. Potok, skozi Šturijo tekoč narastel je v trenutku tako, da ga je več, nego dve tretjini po ulicah teklo, a voda Hubelj narastla je v pol ure poleg tukajšnjih fabrik nad 2 metra. Žalostno je bilo gledati bližnjo okolico, ko se je enkrat zvedrilo, katera je bila, kakor s snegom opadena videti, in voda Hubelj je bila z točo, kakor sè žaganjem gosto pomešana. Ubogi kmet, ko mu vse najlepše kaže in obeta, ter se veseli dobrih pridelkov, da bi si s temi svoje gmotne zadeve nekoliko zopet uredil, pride pa nesrečni trenotek, kateri mu vse upanje in nadeje zopet za celo leto popolnem uniči in pokonča, kateremu še večja beda, tuga, pomanjkanje, glad in grenke solze sledijo. Bog pomози in dobri ljudje ubogim unesrečencem!

Iz *Bleda* 18. julija [Izvirni dopis.]

Nekaj dnij pred volitvijo volilnih mož pričel je poveljnik nemčurskega „hauptkvartirja“ baron Cojs s svojim bričem svoje delovanje, pošiljal to človeče od hiše do hiše z onimi malovrednimi oklici „kmetje“ in tisto brošurico. Na ta način pridobilo je ono človeče večidel volilce na svojo stran, ter jim ostro zažugalo, da morajo priti k volitvi in voliti gospode: Barona Lazarinija in Cojza, potem Viktor Klinarja, poštenega slovenskega kmeta Franca Volka iz Grada in Ulčarja iz Rečice, katera zadnja dva sta obljubila po dolgem nadlegovanji „visokih gospodov“ voliti nemčurskega poslanca. Bližal se je zadnji in predzadnji dan volitve volilnih mož. Treba je bilo tedaj zmisлити vsa sredstva in s temi zagotoviti si vse volilce. Sklenil je poveljnik v „hauptkvartirju“ (v Cojzoveji vili) in prišla je industrijna družba zatopana z vsemi pomagači in sicer: gg. Heinrich in Joh. Maller, Panc, Seitner, Lukman in drugi. Baron Cojz, kot predsednik te družbe poklical je najprvo župana Vestra, katerega bi v pričo taticih visocih gospodov najlože prekanil. K sreči bila sta takrat ravno župan iz Gorjan in Brezovski pri Vestru, kateremu je bil uže ves nemčurski manever popolnem znan, in bila sta mu oba sosedna župana gotovo dobro došla, povabi jih zaradi tega soboj. Šli so in vsi trije dobro oboroženi za vsak boj s tujim lažnjivim elementom. Dospevši v „hauptkvartir“ zasmejali so se generalstāblerji ter mislili: kako lepo! pripeljal nam je dobri Vester še dva druga, katera bomo lahko pridobili za nas. — Ukazali so jim vstopiti. Najprvo bil je lep uvod, kateri je ves „cikal“ na volitve, končno pak so pokazali zbrani nemčurji svojo barvo, ter jih na vse mogoče načine hoteli pridobiti na svojo stran. Ali zastoj je bilo vse, varali so se nad poštenimi župani, najbolj odlikoval pak se je Gorjanski župan, kateri jim je take pravil, kar nij mogoče objaviti. Ko so tedaj izprevideli, da na ta način ne bodo dosta opravili, poslal je baron Cojz cele butare oklicev županu Vestru s poveljem, naj jih razdeli mej kmete, on je to tudi storil, a da nij manjkalo pri razdelitvi prave opazke, to si lahko vsak bralec misli.

Ko jim je tedaj ta manever spodletel, izmislili so si hitro družega namreč poslati gozdarje h kmetom, naj jih z lepo ali hudo skušajo pridobiti za svojo stran, dano jim je bilo tudi povelje obetati kmetom vsake vrste reči. Pri tem manevru odlikoval se je nekov gozdar Ažman. Prišel je na Mlino h kmetu Jos. Maroltu, Janezu Pažlerju, Janezu Terpinu in še k več drugim, nagovarjal, za nemčurske kandidate, ter jih zagotovil, da jim

bode neka kazen od 20—50 goldinarjev zaradi paše na Planinah, katera je od industrijske družbe naložena, odpuščena, ako volijo nemčurje. Gozdar nij mnogo opravil. Pridobil je jednega samega namreč Joža Marolta, kateri pa kljub temu nij volil, ker ga je Bledski gosp. župnik kot izdajalca dobro izpovedal. Na spodnjih vaseh menda se mu je bolj posrečilo. Mej tem tedaj ko je gozdar Ažman na najvišje povelje delal na vse kriplje, zmisli si je poveljnik generalstaba, Cojz zopet boljši manever, poslal je oklice „kmetje“ po pošti na spodnje bledske vasi in sicer toliko, da jih je pismonoša komaj nesel in pri tem se ve da imel od vsacega dobro plačilo.

Ti oklice imeli so pak dober vspeh, kajti od barona poslani zdeli so se neizobraženemu kmetu na vsak način pošteni, baron Cojz, kateri s takimi kmeti nikdar ne govori, ponizal se je sedaj tako globoko, da pošilja celo tiskane pisma kmetom in to je vse preslepilo. Še več, baron zmisli si še neko močnejšo in bolj sleparsko. Poslal je namreč svojega pisarja Mavrerja k svoji sosedni vdovi Lenki Žvegelj vprašat jo zaradi volitve. Pisac se ve da svetoval in nagovarjal je na vse moč načine nevedno vdovo (sestro preslepljenega Franca Volka) naposled ko le nij imela miru od sitnega nemčurskega agitatorja, dovolila je res, da naj voli gospod baron kar hoče. Pisac je gotovo hitro reportiral a kmalu pride zopet nazaj in jej reče, naj gre ž njim v pisarno, res ona gre ž njim, ko prideta v pisarno, ukaže jej naj podpiše prazen papir, ona ne vedoč zakaj da je podpisala in kaj da je podpisala nij si upala niti prazati. Iz tega podpisa napravil je baron Cojz pooblastilo, s katerim je potem volil na mesto nje sebe in njegove nemčurske pristaše.

Prišel je tedaj predzadnji dan volitve, nemčurske nesramne agitacije se ve da nij bilo še konca. Bilo je nedeljo pred volitvijo, volilci zbrali so se pri županu Vestru v prav mnogobrojnem številu, in kako iznenadeni bili so narodni agitatorji, ko so čuli, da so vsi za nemčurske volilne može, treba je bilo razložiti jim a malo je pomagalo. Ko bi tedaj ne bili k sreči prišli gg. kaplan More, župnik Umek in Žužek in podobar Ambrožič, izgubljeno bi bilo vse, a ti možje obrnili so narodne volilce zadnji trenotek skoraj vse na pravi pot.

Domace stvari.

— (Maturó na ljubljanskej gimnaziji) je letos naredilo izmej 32 abuturijentov, ki so se jej podvrgli 8 z odliko, 19 dobro, 3 jo ponove vsak iz po jednega predmeta po praznikih, 2 sta pala za eno leto.

— (Veliki koncert gosp. Krežme) in njegove gosp. sestre v ljubljanskej čitalnici 20. t. m. se je sijajno vršil. Toliko občinstva uže dolgo nijsmo v čitalniški dvorani videli. Skora vsa inteligencija slovenska dala si je sestanek, da sliši glasove, ki jih umeje Krežma svojemu instrumentu izvabiti. Buren vsestranski pozdrav je Krežmi kazal, da smo ga kot umetnika in tudi brata Hrvata v domačih prostorih sprejeli. Za prihodnji list pričakujemo, da nam kak strokovnjak piše o koncertu.

— (Duhovenske vaje) se bodo letos obhajale od 20. do 24. avgusta. Duhovniki, ki se jih hočejo vdeležiti, to kmalu naznanijo dekanom.

— (Strela) nij udarila predsinočjem na Brezovici temuč v Loku na vrhniškej cesti v hlev posestnika Petriča in uničila 8 konj, dve kravi, dve telici, 4 vole, in 13 svinj, ki so v požaru zgorele.

— (Iz Mokronoga) 19. julija se piše „Sl.“: Včeraj krog 8. ure jutraj je razsajala huda ura. Bliski švigajo, grom bobni, v oblakih se sliši šumenje, kakor kadar se toča vsuje. Silna ploha zmir bliže prihaja, ter se tudi pri nas vlije, da naliv vse soboj odplavi, ter zelo pota poškoduje. Mej debelim dežjem švrka tudi toča, vendar nij škode napravila; ako se uže prej nij kje zrušila. Treščilo je v novo zidano hišo na koncu trga. Notri so utekli pred ploho 3 delavci z bližnjih njiv. Enega moža v kotu slonečega zadene, mu zažge na glavi klobuk, ter ga opali po hrbtu, da se nič ne zave. Drugima dvema se nij nič prigodilo.

— (Hrvatski „Primorac“) prinaša v petek lep članek o kranjskih volitvah in tlačenji Slovenstva. Vsega ne moremo posneti iz tiskovnih uzrokov. Na koncu pravi te le krepke besede: „Slovenski če narod pregoriti narednu većinu u saboru, koj je poslie izrevnih izbora i onako izgubio znamenitost, no ako se misli, da će on sad kao mirno janje prisloniti glavu na sjokiru, mogla bi se ljuto prevariti. Narod koji se bori za svoj razvoj, pače obstanak svoj, nesmije nijedno sredstvo ostaviti neporabljeno, da se spasi, zakon bo samoobrane pravi je sveti i božji zakon, komu je sam svevišnji stvorac podielio svoju božju sankciju. Pa danas u obće nepropadaju narodi, jer je ovo uzvišenje viek narodnosti, al propadaju nemoćne države, koje to narodnosti tlače, propadaju kraljevstva i carstva, a iz njihova pepela dižu se mlade, duhom narodnosti, prava i slobode zadahnute države. U Beču, premda se toboš spravljaju osloboditi Jugoslavene u Turskoj, neka znaju, da smo svi mi, navlastito Hrvati, duboko uvriedjeni (razžaljeni) s postupkom proti slovenskomu narodu. Al ne samo u Hrvatskoj, već po celom prostranom slavenskom svietu odjeknuti će vapaj ogorčenosti proti onim, koji pol milijuna ljudi bacaju u političku robstvo izabrana razreda od nekoliko tisuća njemškutarskih muhamedanaca. Takve se sablazni u veku narodnosti kruto i možda brzo osvećuju.“

Razne vesti.

* (Mati umorisina iz lakomnosti.) V vasi Gogolnici v Galiciji je bil nek kmetisk fant v vojake vzet. Ko je doslužil, stopil je nekje v tujem v službo in si prislužil 800 gld. denarja. S tem je šel čez deset let domov, kamor prej nij nič pisal. Pred vasjo sreča svojo sestro in zve, da je sama mati doma, ona, sestra pride jutri z očetom domov. Doma je res našel samo mater svojo, katera ga nij izpoznala. Prosil jo je za prenočišče in je nameraval še le drug dan svoje ime povedati. Predno je zvečer spat šel, dal je kmetici materi svoj denar spraviti. Baba se polakomni denarja in lastnega sina po noči v spanji sè sekiro ubije. Drugo jutro pride sestra domov in vpraša, kje je brat. Ko so potem mrliča pod streho skritega našli, razjezil se je oče kmet tako, da je babo tako pretepel, da je tudi umrla. Potem se je sam sodnji naznanil.

Tržne cene

v Ljubljani 21. julija t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — reš 6 gld. 20 kr.; — ječmen 4 gld. 55 kr.; — oves 3 gld. — 90 kr.; ajda 8 gld. 29 kr.; — prosó 5 gld. 36 kr.; — koruza 6 gld. 20 kr.; krompir 100 kilogramov — gl. — kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 85 kr.; — špeh frišen — gld. 74 kr.; — špeh povejen — gld. 78

kr.; jajce po 1 $\frac{1}{2}$ kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 52 kr.; — teletnine 56 kr.; — svinjsko-meso 60 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 73 kr.; — slame 1 gold. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 21. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld. 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 " 80 "
Zlata renta	74 " 80 "
1860 drž. posojilo	114 " — "
Akcije narodne banke	798 " — "
Kreditne akcije	154 " 60 "
London	123 " 90 "
Napol.	9 " 89 "
C. k. cekini	5 " 91 "
Srebro	108 " 90 "
Državne marke	60 " 85 "

Oglas.

Od strane poglavarstva občine Vivodina stavlja se do znanja, da će se dana **13. kolovoza 1877** godišnji marvinski sajam u Vivodina kod medje slovenske obdržavati. Na ovaj sam može svako svoju marvu providjenu propisanom marvinskom putnicom dognati. (191—2)

Poglavarstvo občine Vivodina,

dne 16. srpnja 1877.

Slavoljub Raškay, Luka Rendulić,
načelnik. bilježnik.

8 gld. obleka iz ruskega platna,
11 " platnena obleka,
13 " Lüster-obleka,
Rujavi in črni Lüster-Sackos od
4 gld. do 9 gld.,
Posebnosti v otročjih oblekah od
2 gold. 50 kr. do 10 gld.

pri

M. Neumann-u,

v Ljubljani, v Lukmanovej hiši.

■ Zunanja naročila se proti poštnemu povzetju redno izvršujejo in se ono brez ugovora zamenja, kar bi ne dopadalo. (170—7)

Med. in Chirurg. (190—2)

dr. L. Jenko,

c. k. fizikus, zdravnik za oči i. t. d.,
ordinira na mestnem trgu št. 21 (v Petričičevi hiši), od 9. do 11 $\frac{1}{2}$ ure dopoldne.

Prsni katar

se urno odpravi.

Najnovejša

javna zahvalnica

z Dunaja, 2. marca 1877 od gospoda
Karla Bergmüllerja, inženjerja, IX.,
Liechtensteinstrasse 27.

C. kr. fabriki sladnih preparatov,
Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

Vaše blagorodje!

Prehladil sem se in dobil prsni katar, da sem bil primoran, v Vaših preparatih pomoči iskati. Kupil sem si dve flaši zdravstvene pivo iz sladnega izlečka in sem ga rabil po navodu. **Katar je bil uže pri prvi flaši skoraj odstranjen, in zato smem Vaše prave Hoffove sladne preparate vsakemu zares najtoplejše priporočati, kajti ne dajo se zlatom plačati, ker tako naglo in ugodno zdravijo.** Prosim, da te moje vrste v blagor človeštva po časnikih naznanite. Denes prosim, da mi pošljete paket prsni bonbonov iz sladnega ekstrakta.

Spoštovanjem

Karl Bergmüller, inženjer,
Dunaj IX., Liechtensteinstrasse Nr. 27.

■ Pravi Hoffovi sladni bonboni so v modrem papirju. (187—2)

V Ljubljani pri **Gabr. Piccoli**,
lekarna pri „angelju varhu“ na dunajskej cesti.